

HUMANIZEM IN ETIKA V SOCIALNEM DELU

(16.–18. oktober 2019, Terme Vivat, Moravske Toplice)

Fakulteta za socialno delo Univerze v Ljubljani v sodelovanju z Društvom socialnih delavk in delavcev Slovenije vabi na sedmi kongres socialnega dela z mednarodno udeležbo.

Kongres nadaljuje tradicijo skupinske analize družbenih problemov, pri kateri so udeleženi akademska sfera, strokovnjakinje in strokovnjaki iz socialnega varstva in njegovi načrtovalke in načrtovalci, študentke in študentje, uporabnice in uporabniki. Živimo v času, ki od nas zahteva odločilen premislek o prihodnosti humanizma v organiziranih človeških skupnostih ter o socialnih vprašanjih v lokalni, regijski in globalni perspektivi. Tematikam revščine, socialne izključenosti in raznovrstnim oblikam nasilja se pridružujejo vse bolj žgoči problemi: uničevanje okolja, globalne migracije, prekarizacija, nove oblike razčlovečenja in povečevanje socialnih razlik, vojna žarišča in politični konflikti, medijski napadi na socialne službe, ki zmanjšujejo zaupanje v socialno državo, in instrumentalizacija stroke socialnega dela v imenu oblasti. Ti procesi zadevajo vse nas, najbolj pa uporabnice in uporabnike socialnovarstvenih storitev. Kaj pomenita humanizem in etika v socialnih službah in kako zagotoviti dobro obravnavo? Kako razvijati zeleno socialno delo in okrepiti avtonomijo socialnega dela? Kongres bo priložnost za poglobitev teoretskih in strokovnih znanj, za mednarodno izmenjavo, predstavitve raziskav in samorefleksije o socialnodelovnih procesih, strokovno in prijateljsko povezovanje in krepitev skupnosti socialnih delavk in delavcev ter drugih poklicev v socialnem varstvu.

Častna pokroviteljica konference sta Romani Union - Zveza Romov Slovenije in Akademsko romsko društvo.

Programsko izvršni odbor sestavljajo za Fakulteto za socialno delo: dr. Sonja Bezjak, dr. Milko Postrak, dr. Liljana Rihter, dr. Irena Šumi, dr. Darja Zaviršek (predsednica) in dr. Jelka Zorn. Za Socialno zbornico Slovenije: Vilko Kolbl. Za Skupnost centrov za socialno delo: Darja Korva. Za Društvo socialnih delavk in delavcev Slovenije: Danica Hrovatič. Za Skupnost socialnih zavodov Slovenije: Mateja Škrinjar. Za Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti: Sonja Robnik in Janja Romih. Za Inštitut RS za socialno varstvo: Jasmina Rosič.

NOSILNE TEME KONGRESA

Socialno delo in država / socialno delo kot država: etični razmisleki

Je socialno delo le podaljšana roka države ali stroka s svojo lastno avtonomijo? Kako izpolnjujemo naloge in cilje Resolucije o nacionalnem programu socialnega varstva 2013–2020? Kako

se razvija služba koordinacije osebne asistence v socialnih službah? Kaj so novi izzivi v socialnem delu danes? Kaj prinaša in je že prinesla reorganizacija centrov za socialno delo? Kaj so etične dileme, s katerimi se srečujejo socialne delavke na centrih za socialno delo, v nevladnih organizacijah, v zasebnih organizacijah? Kaj socialne delavke in drugi strokovnjaki, ki delajo v praksi, pričakujejo od države, da bo strokovno delo humano in etično? Kje so ovire humanizmu in etiki? Kaj je moje strokovno delo in kako ga opravljam – samorefleksija? Študije primerov mojega dela. Kaj se dogaja z družinami, otroki, revnimi, brezdomci, osebami s težavami z duševnim zdravjem, hendikepiranimi, mladimi, brezposelnim, starejšimi, zaporniki, uporabniki nedovoljenih drog, ženskami, ki doživljajo nasilje, otroki, ki so spolno zlorabljeni, Rominjami in Romi? Refleksija o socialnovarstvenih institucijah in etičnem ravnanju v instituciji. Predstavitve raziskovalnih poročil, letnih poročil zavodov, evalvacij, poročil projektov in sodelovanj.

Socialno delo v medijih

Socialno delo je predmet napadov medijev, posameznikov in skupin. Kako se to kaže v socialnem delu? Kaj je predmet napadov in kakšni so odzivi socialnega dela? Kako lahko kritični glasovi krepijo socialno delo in kako so destruktivni? Kako ravnati? Kako uporabljati medije za predstavitev svojega dela? Kako pisati o socialnem delu? So socialne delavke dovolj javno artikulirane? Kako okrepiti njihov glas? Kaj se lahko naučimo iz medijskih pisanj o socialnem delu? Študije primerov, samorefleksija, pregled medijskih člankov. Kako sodelovati z novinarji, da se okrepi etično pisanje o socialnem delu v medijih?

Globalni izzivi: zeleno socialno delo; socialno delo in politični konflikti; globalne migracije v luči humanizma

Socialno delo se ves čas spreminja. V Sloveniji se vse pogosteje ukvarja z begunci, migranti, otroki brez spremstva, skrbništvo za otroke brez spremstva, humanitarno pomočjo, prostovoljstvom. Kje so ovire humanizma na tem področju? Katere so etične dileme? Kaj je osebna etika? Kako se socialno delo vključuje v okoljevarstvene probleme, boj za Muro, proti nevarni industriji, za vodo, proti škodljivi hrani? Ali je socialno delo politično? Se socialne delavke povezujejo med seboj; se priključijo okoljevarstvenim shodom za humanizacijo življenja? Kaj so njihove izkušnje? Kako socialne delavke razmišljajo o prihodnosti svojih otrok? Se je zaradi globalnih izzivov, vojn, migracij, ekoloških katastrof spremenilo socialno delo v Sloveniji? Kako vplivajo globalne spremembe na socialno delo? Študije primerov, novi uporabniki, samorefleksija, moja osebna etika; etika organizacije, v kateri delam; analiza primerov; kaj vem iz literature, ki jo berem? Se v superviziji pogovarjamo o etičnih dilemah, kako mi koristijo supervizija, intervizija, metasupervizija? Ali delujem meddisciplinarno, medsektorsko in transdisciplinarno? Primeri, študije, raziskovanje na tem področju: kako živijo migranti, otroci brez spremstva; zaposleni in nezaposleni, ljudje brez stanovanja, ljudje v okoljih, ki je ekološko onesnaženo? Etične dileme na tem področju?

Revščina, prekarizacija in socialno izključevanje v Sloveniji: etična ravnanja in humanistični odnos

Eden od glavnih razlogov za nastanek socialnega dela v 19. in na začetku 20. stoletja je bila revščina ljudi: posameznikov, družin in skupnosti. V Sloveniji se četrtnina prebivalstva srečuje z občasno, trajno, situacijsko revščino. Socialne delavke in delavci se vsak dan srečujejo z revnimi ljudmi. Kaj so njihove izkušnje, ko gre za otroke, mlade, odrasle moške in ženske, starejše in stare? Kakšne so izkušnje s svojci revnih odraslih in z mladimi revnih staršev? Katere so etične dileme, etični razmisleki? Kako je z najrazličnejšimi socialnimi transferji; ali blažijo revščino ali jo prikrivajo? Kako je s prekarizacijo različnih skupin ljudi na trgu dela, hendikepiranih, Romov, migrantov, žensk, moških in mladih? Kakšna so raziskovalna poročila na tem področju; kaj je razmislek humanizma in katere so etične dileme? Kaj pomeni humanistični odnos in kakšno je etično ravnanje? Kako je s stanovanji, dobrotelostjo, institucionalizacijo zaradi revščine, podporo revnim in osebami, ki prihajajo iz institucij? Kako med seboj sodelujejo zavodi za zaposlovanje in centri za socialno delo; zaposlitveni centri, invalidska podjetja? Kaj prinaša Zakon o socialnem vključevanju; kako transformirati varstveno-delovne centre; kako zagotoviti podporno in zaščitno zaposlovanje? Kako uresničujemo Konvencijo o pravicah oseb z ovirami, Konvencijo o pravicah otrok, Istanbulsko konvencijo in podobne dokumente, ki so jih sprejeli Združeni narodi in evropske institucije?

Socialno delo in ekstremizmi v luči mednarodnih etičnih standardov socialnega dela

Socialno delo se ukvarja s posamezniki, družinami in skupinami; opraviti ima tudi s posamezniki, ki so pripadniki ekstremističnih skupin, kot so nasilna združenja, skrajno nacionalistične skupine, religiozne fundamentalistične skupine, in s posamezniki, ki delujejo sami. Včasih so žrtve ekstremističnih skupin in posameznikov tudi socialne delavke in strokovne delavke, ki so blizu socialnemu delu. Mnoge socialne delavke imajo izkušnje z nasiljem uporabnikov. Kaj so vzroki nasilnih ekstremizmov, kako se manifestirajo in kako se nanje odzvati? S katerimi etičnimi dilemami se srečujejo socialne delavke in druge strokovne delavke, ki se srečujejo z ekstremizmi? Kako ravnajo? Kako si pomagajo z globalnimi etičnimi standardi socialnega dela in globalnimi standardi izobraževanja za socialno delo?

Mednarodne primerjave praks socialnega dela

Socialno delo v Sloveniji je vpeto v globalne procese, pa naj gre za probleme družinskega življenja, trgovine z ljudmi, načrtovanja življenja v skupnosti, dezinstitutualizacijo in načrtovanje podpore v obliki osebne asistence, dejavno zavzemanje za ukinitvev škodljivih socialnih norm, ustavitvev vseh oblik nasilja, pa naj jih motivira tradicija ali osebna izbira, za psihosocialno podporo za otroke, področja posvojitvev, rejništva, dolgotrajne oskrbe za stare in bolne. Socialnodelovne prakse, ki jih primerjamo, so tudi na področju uporabe umetniških izrazov za reševanje stisk, uporabe glasbe, slikanja, petja in telesne izraznosti v socialnem delu. Socialnodelovne prakse primerjamo na področju grajenih ovir, prostorskih načrtovanj, standardov kakovosti, evalvacij in različnih praks, programov, socialnih služb in institucij. Uporabljamo primerjalno raziskovanje, fotografijo, opise, zgodbe oseb. V socialnem delu imamo skupine za samopomoč, prostovoljce, samoiniciativne skupine in kolektive, ki se med seboj združujejo zaradi določenih problemov in interesov. Imamo jih v vladnih, nevladnih in zasebnih socialnovarstvenih organizacijah. Socialno delo povsod po svetu pozna procese, kot so zagovorništvo, podpora, pomoč, krepitev odpornosti, samodeterminacija, avtonomija, neodvisno življenje. Kakšne so razlike med takšnimi procesi v Sloveniji in v tujini? Katere so etične dileme, ki se ob tem pojavljajo?

Raziskovanje v socialnem delu

Za kakovostno delo v praksi potrebujemo raziskovanje prakse socialnega dela in raziskovanje socialnega, človeškega fenomena. To je lahko široko, nacionalno ali osredotočeno na posamezno socialno službo, področje dela, določen socialni problem. V Sloveniji obstajajo nacionalne kvantitativne statistike določenih problemov v socialnem delu (družinska problematika, nasilje nad ženskami, nasilje nad otroki, spolne zlorabe, trgovina z ljudmi, problemi, ki jih imajo hendikepirani, osebe s težavami z duševnim zdravjem, Romi in Rominje v romskih naseljih in zunaj njih, izbrisani, migranti, begunci, odvisniki, kronično bolni, otroci s posebnimi potrebami in težko dosegljive osebe, ki potrebujejo podporo, ljudje z nizko izobrazbo, brez znanja večinskega jezika, osebe, k so nasilne, odvisne, žrtve). Obstajajo tudi kvalitativne študije, ki temeljijo na akcijskem raziskovanju, študijah primerov, etnografskem raziskovanju, opazovanjem z udeležbo, različnih oblikah participativnega raziskovanja, uporabniškem raziskovanju, evalvacijah ipd. Socialnemu delu koristijo raziskovalni izsledki z različnih strokovnih področij in iz različnih disciplin: zdravstva in javnega zdravja, sociologije, psihologije, antropologije, šolstva in šolskega polja, babištva in fizioterapije, medicine, psihiatrije in psihoterapije, urbanizma in načrtovanja urbanih prostorov, ekologije in trajnostnega načrtovanja, upravnih ved, zgodovine in filozofije, politične znanosti, komunikologije, študij spolov, hendikepa, etničnosti, pravnih znanosti in umetnosti itd. V predstavitev raziskovalnih izsledkov, ki so pomembni za razumevanje socialnega dela in blaginje, nas zanimajo tudi vidiki humanizma in etičnih dilem. Kaj pričakujemo od novih sodnih izvedenk za področje socialnega dela za prakso socialnega dela? Kako okrepiti raziskovanje v socialnem delu? Kaj se najpogosteje raziskuje in kaj ni predmet raziskovanja? Kako koristno uporabiti raziskovalne izsledke; ali raziskovalne ugotovitve vplivajo na spreminjanje prakse in načrtovanja socialnega dela?

Seventh National Congress of Social Work

HUMANISM AND ETHICS IN SOCIAL WORK

(16–18 October 2019, Terme Vivat, Moravske Toplice, Slovenia)

The Faculty of Social Work, University of Ljubljana, and the Slovenian Association of Social Workers invite to the 7th national Congress of Social Work with international participation. International symposia will take place on 17 October. The congress continues the tradition of individual and group analyses of social problems undertaken by academics, professionals in social care, social welfare providers, students, and service users. The times we live in call for decisive thinking about the future of humanism in organised human communities, and about social problems in local, regional and global perspectives. Environment devastation, global migrations, precarisation, new forms of dehumanisation, and towering social inequalities, coupled with armed conflicts, political disputes, increasingly aggravate the themes of poverty, social exclusion and various forms of violence. Also increasing are media attacks on the institution of social work that seek to cast doubts on the welfare state, and attempts to instrumentalise social work as a means of power. All these developments concern us all, but most notably the users of social work services. What do humanism and ethics stand for in the social services, and how do we assure good treatment of all social work service users? How can we develop green social work and strengthen the autonomy of social work?

The national conference is an opportunity to deepen our theoretical and practical knowledge, to facilitate international exchange, to forge professional and personal ties in order to strengthen the international community of social workers and social service workforce.

Honorary sponsors of the conference are Romani Union of Slovenia and the Roma Academic Society.

Programme executive board consists of: for the Faculty of Social Work, University of Ljubljana: prof. Sonja Bezjak, prof. Milko Postrak, prof. Liljana Rihter, prof. Irena Šumi, prof. Darja Zaviršek (president) and prof. Jelka Zorn. For the Social Chamber of Slovenia: Vilko Kolbl. For the Association of Centres for Social Work of Slovenia: Darja Korva. For the Society of Social Workers of Slovenia: Danica Hrovatič. For the Union of Social Institutions of Slovenia: Mateja Škrinjar. For the Ministry of Labour, Family, Social Affairs and Equal Opportunities of Slovenia: Sonja Robnik and Janja Romih. For the Social Protection Institute of the Republic of Slovenia: Jasmina Rosič.

Central themes of the congress:

- Social work and the state vs. social work as state: questions of ethics
- Social work and the media
- Global challenges: green social work, social work and political conflict, global migrations in the light of humanism
- Poverty, precarisation and social exclusion in Slovenia: towards an ethical and humanist stance
- Social work and extremism in the light of international standards of ethics in social work
- Social work practice: international comparisons
- Research in social work

PLENARNE GOVORKE IN GOVORCI / PLENARY SPEAKERS

ANA M. SOBOČAN

Etične dileme in izzivi humanizma v socialnem delu danes

Etično v socialnem delu je povezano z vrednotami, nalogami in cilji tega poklica, ki temelji na povezovanju znanstvenih načel in normativnih sodb. Realnost in praksa socialnega dela sta pogosto v neskladju z njegovo - v kodeksih etike, v globalni definiciji socialnega dela in izjavi o etičnih načelih socialnega dela zapisano - etično podstatjo, ki si prizadeva za uveljavljanje družbene pravičnosti, in njegovo humanistično usmeritvijo k enakosti vseh ljudi. Analiza delovanja in odločanja socialnih delavk in njihovih etičnih dilem (poleg slovenskih so dostopne npr. raziskave iz Italije, Nizozemske, Združenega kraljestva, Nemčije) razkriva pogoste konflikte med željo pomagati ter administrativnimi in organizacijskimi ovirami. Tudi v Sloveniji zaznavamo negativen vpliv neoliberalnih politik in praks novega menedžerializma na prizadevanja za delovanje v največjo korist uporabnikov in uporabnic in v smeri pozitivnih družbenih sprememb. Kot kaže raziskava v Sloveniji (podobno pa tudi raziskave drugje, npr. v Romuniji), odločanje socialnih delavk v praksi poteka v kontekstu nejasne, celo nasprotujoče si zakonodaje, birokratizacije, finančnih omejitev in tehnologij nadzora, pa tudi pričakovanj v zvezi z njihovo osebno požrtovalnostjo in moralnimi vrednotami, za katere naj bi si prizadevale kljub obremenjenosti, omejenemu času za delo z uporabnicami in uporabniki ter politični in medijski izpostavljenosti. Kako je mogoče v takšnih kontekstih upoštevati etična načela in humanistične usmeritve socialnega dela? Je socialno delo sploh lahko poklic, v katerem imajo osrednje mesto človekove pravice in humanizem?

Dr. Ana M. Sobočan je docentka na Fakulteti za socialno delo. Leta 2018 in 2019 je opravljala podoktorsko raziskavo na Univerzi v Edinburgu na Škotskem. Del doktorske raziskave je opravila na Univerzi v Severni Karolini v ZDA (UNC Chapel Hill), tam je gostovala kot Fulbrightova štipendistka (prva v Sloveniji za področje socialnega dela). Za svoje doktorsko delo »Etika v socialnem delu« je leta 2013 prejela srebrni znak ZRC SAZU. Najbolj jo zanimajo etika v socialnem delu, poklicna identiteta socialnega dela, praksa socialnega dela, raziskovalna etika, predava pa tudi na področjih spola, starševstva, hendikepa in vključevanja. Trenutno je vključena v mednarodno sodelovanje na področju raziskovanja etike, poklicne identitete v socialnem delu in etične prakse. Bila je podpredsednica Evropske zveze za raziskovanje v socialnem delu (ESWRA), je tajnica Vzhodnoevropske mreže šol za socialno delo (EEsRASSW) in vodi sekcijo za socialno delo pri Slovenskem sociološkem društvu.

Ethical dilemmas and challenges of humanism in social work today

The reality and praxis of social work are often in conflict with its ethical basis - recorded in ethical codes, Global Definition of Social Work, Global Social Work Statement of Ethical Principles - aiming at pursuing social justice and its humanist orientation towards equality of all people. The analyses of processes of conduct and decision-making of social workers and their ethical dilemmas (shown in research in Slovenia, as well as elsewhere, like in Italy, Netherlands, United Kingdom, Germany) uncovers the frequency of conflicts between the desire to help and administrative and organizational barriers. In Slovenia we have been aware of the negative impact of the neoliberal politics and new managerialism practices on the aims to work toward the best interests of service users and in supporting positive change in societies. As research in Slovenia (similarly to research elsewhere, for example in Romania) shows, the decision-making of social workers in practice takes place, on one side, in a context of confusing, even conflicting legislation, bureaucratization, financial restrictions and technologies of control, and on the other side, in the context of expectations regarding their personal sacrifices and moral values, which should be followed regardless of work overloads, limited time with service users and political and media exposure and vulnerability. How is it possible to follow ethical principles and humanist orientations of social work in such contexts? Can social work at all be a profession, where human rights and humanism hold a central position?

Ana M. Sobočan is an assistant professor at the University of Ljubljana, Faculty of Social Work. In 2018 and 2019, she has been conducting her postdoctoral research at the University of Edinburgh, Scotland. One part of her doctoral research was conducted at the University of North Carolina, Chapel Hill, USA, where she spent a year as a Fulbright grantee (as the first Slovenian grantee in the field of social work). Her doctoral thesis *Ethics in Social Work* was awarded by the Slovenian Academy of Sciences and Arts for excellency in social sciences doctoral research in 2013. She is most interested in ethics in social work, social work professional identity and practice, as well as research ethics, but has researched and taught in fields of gender, parenthood, inclusion and disability. She has served as the vice-president of the ESWRA and is the secretary of the East-European sub-regional Association of Schools of Social Work and the chair of the social work section at the Slovenian Sociological Association.

FRANCKA PREMZEL, KLAVDIJA GORJUP, EVA ŠINKOVEC

Socialno delo in socialno varstvo v Sloveniji danes: sta še socialni ali samo še delo?

Država s svojimi interesi prevečkrat posega na področje, kjer nima ne znanja ne zadostnih izkušenj iz prakse. Predlogi, ki jih praksa sporoča državi, so spregledani. Tako se za socialno delo pomembni zakoni sprejemajo na načine, ki ne prinašajo dobrih rezultatov niti za razvoj stroke, niti za zaposlene v socialnem varstvu, niti za uporabnike. Množica hkratnih radikalnih sprememb, ki jih je bilo socialno delo v zadnjega pol leta deležno ob hkratnih nedorečenih in neurejenih osnovnih razmerah za delo bo imela dolgoročne posledice. Socialne delavke in delavci za uporabnika nimamo več časa, ker se izgubljam v zapisovanju in vodenju evidenc, ki so namenjene kontroli in samoupravičevanju pred različnimi oblikami nadzora. Razveseljujejoče je, da se ljudem ponujajo boljše možnosti za podporo; a dobili smo nove naloge, ne pa tudi dodatnih zaposlenih, ki bi jih izvajali. Socialno delo v Sloveniji še nikoli ni bilo v takšni situaciji. Socialne delavke in delavci so vedno opravili naloženo delo, tudi če je to pomenilo, da so šli prek meja, tako osebnih kot določenih na delovnem mestu, ker so se zavedali, da je na drugi strani nekdo, ki je k njim prišel po nujno pomoč. Posledice reorganizacije se kažejo v odpovedih zaposlenih in dolgotrajnih bolniških odsotnostih. Vedno manj socialnih delavk in delavcev si želi delati na centrih za socialno delo.

Francka Premzel, univ. dipl. socialna delavka in višja svetovalka, je skoraj štiri desetletja zaposlena na centru za socialno delo na različnih delovnih področjih. Zanjih dvajset let je delala na področju nasilja v družini, kot svetovalka v Varni hiši in kot regijska koordinatorica za pomoč ob nasilju v družini. Leta 1999 je bila prejemnica nagrade za izstopajoče kakovostno delo v skupini strokovnih delavk Varne hiše Maribor; leta 2009 je bila soprejemnica nagrade za pripravo protokolov za delo ob družinskem nasilju. Nagrajena je bila tudi s srebrnim znakom Slovenske policije.

Klavdija Gorjup, univ. dipl. socialna delavka, je samostojna svetovalka na Centru za socialno delo Celje, enota Laško. Zaposlena je na področju varstva otrok in družine. Osredotoča se na področje razvez in razpadov zunajzakonskih zvez. Predvsem jo zanimajo otroci in njihovo doživljanje družinske situacije. Je tudi družinska mediatorica.

Eva Šinkovec, univ. dipl. socialna delavka, je samostojna svetovalka na Centru za socialno delo Ljubljana, enota Grosuplje. V osmih letih je spoznala več različnih delovnih področjih, trenutno dela na področjih skrbništva za otroke in starševskega varstva. Je članica izvršnega odbora Društva socialnih delavk in delavcev, kjer si prizadeva za boljše povezanost socialnih delavk in delavcev ter za povečanje ugleda stroke. Izobražuje se za psihoterapevko realitetne terapije.

Social work and social services in Slovenia today: are they still social or just work?

The state has often been interfering in areas whereby it lacks knowledge and practical experience. The suggestions to the state made by social workers are ignored. Thus, legal norms that are important for social work are passed despite failing to produce results for the advancement of the profession, the employed in social care, and for the service users. During the 2018 and 2019, an abundance of radical changes were imposed on social work, while the basic conditions of work remain poorly defined: there will be consequences for years to come. Social workers no longer have time for the service users as they are beleaguered with notes-taking and bureaucracy for the various agencies that control the work. It is welcome that the new provisions aim at the betterment of support for the users; however, there are novel tasks without new employees to carry them out. Social work in Slovenia has never before found itself in such a situation. Social workers strove to fulfil their duties even above and beyond the personal as well as professional limits, well aware that their users are in dire need. The consequences of reorganisation of social work are already showing: many social workers gave notice, or are on prolonged sick leave, while many do not wish to get employed in the statutory centres of social work.

Francka Premzel, B.A., social worker and senior counsellor has been employed in a centre for social work for nearly four decades in various areas of professional engagement. For the past twenty years, she has worked in the area of family violence, as a counsellor in a safe house, and as a regional coordinator for family violence relief. In 1999, she received the high quality of work award in the Maribor Safe House; in 2009, she was awarded for the preparation of the protocols regarding family violence relief. She was also awarded the Silver Plaque of the Slovenian Police.

Klavdija Gorjup, B.A., social worker, works as a counsellor at the Centre of social work Celje, in the Laško unit. She works in the area of child protection and family. Her speciality is divorce and dissolution of extramarital unions whereby the protection of children and their understanding of the family situation is her primary work area. She also works as a family mediator.

Eva Šinkovec, B.A., social worker, is a counsellor at the Centre of social work Ljubljana, in the Grosuplje unit. During her eight years of employment, she has worked in various areas, and is currently engaged in child custody and parental care. She is a member of the Executive Board of the national Association of social workers where she strives for better cooperation among the members, and for the promotion of social standing of the profession. She is studying to become a psychotherapist of the reality therapy.

SHULAMIT RAMON

Zahtevno spoprijemanje s političnim konfliktom v socialnem delu danes in v bližnji prihodnosti

Spoprijemanje s posledicami političnega konflikta v socialnem delu nikoli ni bilo prijetno, saj pogosto negativno vpliva tako na uporabnice in uporabnike kot tudi na socialne delavke in delavce in zahteva moralno stališče, ki v družbah, v katerih delamo, raziskujemo in usposabljammo prihodnje socialne delavke in delavce, velikokrat presega nacionalnega. Danes je stvar še toliko aktualnejša zaradi političnega premika v desno v številnih evropskih in neevropskih državah, zaradi številnih srditih oboroženih konfliktov in zaradi rekordnega števila pregnanih ljudi in migrantov, ki so morali zapustiti dom zaradi politične in ekonomske krize. Mnoge socialne delavke in delavci so se znašli v prvi vrsti na fronti proti takšnim nacionalnim in mednarodnim dogajanjem, ki nas silijo, da se spoprijemamo s temi okoliščinami in v njih improviziramo. Čutimo pa tudi posledice teh dogajanj na naše delo in zasebno življenje. Zato se moramo vprašati, kako bi se morali odzvati na različnih ravneh naše kariere, tako v praktičnem socialnem delu kot tudi v raziskovanju in poučevanju. Delati bi morali tisti, kar od nas zahtevajo naše poklicne vrednote, vendar pa so te v družbah, v katerih živimo in delamo, zelo verjetno vprašljive. Še več: tisto, kar bi lahko delali, onemogoča jo še politiki s svojim razmišljanjem, kaj je v največjem nacionalnem interesu, to pa je v zadnjem času pogosto v nasprotju s cilji in vrednotami socialnega dela. Zato je razmislek o tem, kako se je mogoče odzvati na te nespodbudne okoliščine, pa da bi bilo še v skladu z našimi vrednotami, vedno bolj nujen.

Profesorica Shula Ramon je po izobrazbi socialna delavka in klinična psihologinja. Raziskovala in objavljala je o ključnih temah na področjih duševnega zdravja in socialnega dela tako na Univerzi v Hertfordshiru kot v mednarodnem prostoru. Trenutno se ukvarja s kritično analizo politik na področju duševnega zdravja v Združenem kraljestvu in drugod v Evropi, z udeležbo uporabnic in uporabnikov v raziskovanju, z novim pomenom okrevanja in organizacijskimi spremembami, z nasiljem v družini in duševnim zdravjem, s skupnim odločanjem pri predpisovanju zdravil v psihiatričnih ustanovah. Med temami socialnega dela jo zanimata sodelovanje uporabnic in uporabnikov v izobraževanju in raziskovanju ter vpliv političnega konflikta na socialno delo.

The challenge of attending to political conflict in social work today and in the near future

Attending to the impact of political conflict in social work has never been a comfortable task, given its frequently all too negative impact on clients and social workers alike, and necessitating taking a moral stance often beyond the national stand of the society in which we are practising, doing research, or training social workers to be. This is even more pertinent today, given the move to the political right of a number of European and non-European countries, the number of active armed conflicts in full flare these days, and the unprecedented level of international displacement and migration caused by political and economic crisis. Many social workers are finding themselves in the forefront of the national and international response to the challenge this context forces us to face and invent, as well as its impact on our work and private lives. Hence the need to ask what should be our response at the different layers of our professional existence, be it practice, research and/or education. What we should be doing needs to be dictated by our professional values, which are likely to be compromised by the values of the specific society in which we live and work. Furthermore, what we could be doing in practice is even more compromised by our politicians and by what they perceive to be the best national interest, currently all too often in conflict with social work aims and values. Thus the need to attempt to respond as to what is possible in response to this bleak situation, yet in line with our values, has become even more urgent.

Professor Shula Ramon is a social worker and clinical psychologist by her professional background. She has researched and published extensively on key themes in mental health and social work, at the University of Hertfordshire and internationally. Current mental health themes include critical analysis of mental health policies in the UK and Europe, service users' involvement in research, the new meaning of recovery and related organisational change, domestic violence and mental health, shared decision making in the management of psychiatric medication. Current social work themes include service users' involvement in education and research, as well as the impact of political conflict on social work.

ANA RĂDULESCU

Socialne delavke in delavci kot pobudniki socialnih inovacij, trajnostnih sprememb in vključujoče rasti za vse ljudi

Ljudje pogosto postanejo socialne delavke in delavci zaradi želje, da bi trajno in konstruktivno vplivali na življenje ljudi. Želimo si biti prvi v socialnih inovacijah, omogočati trajnostne spremembe in si prizadevati za inkluzivno rast. Vsakodnevna praksa potrjuje, da socialne delavke delajo na presečišču med zakonodajo, politiko in prakso. Uvajajo spremembe in morajo sprejemati hitre odločitve, ki neposredno vplivajo na življenje ljudi. Toda, kakšen pomen in moč imajo te besede v svetu, v katerem večina ljudi ne ve dobro, kaj socialna delavka sploh počne? Socialne delavke zagovorniško delo opravljamo bolje od drugih profesionalk in profesionalcev; zelo razločno vidimo vplive zakonodaje na vsakdanje življenje ljudi. Empirično lahko pokažemo, kako konkretno politične odločitve vplivajo na življenje ljudi. Kot socialne delavke delujemo v prvih bojnih vrstah in smo hkrati zadnji branik, ko gre za obrambo socialnih pravic ljudi.

V zadnjih letih smo socialne delavke v Evropi spremenile svojo javno podobo in način spreminjanja zakonodaje in socialne politike. Začele smo delovati znotraj političnih sistemov, ki sprejemajo odločitve in vplivajo na življenje ljudi in skupnosti. Razvile in prilagodile smo spretnosti, ki so potrebne za zagovorništvo naših uporabnikov v zakonodaji. Toda, ali to zadostuje za resnično uspešnost in učinkovitost pri zagovarjanju politik? S kakšnimi ovirami se srečujemo in kakšna zavezništva potrebujemo, da bomo lahko soustvarjale pozitivne in trajnostne spremembe?

Dr. Ana Rădulescu je predsednica Mednarodne zveze socialnih delavk in delavcev v evropski regiji (IFSW Europe) in izredna profesorica na Univerzi v Bukarešti, na Fakulteti za sociologijo in socialno delo. Dela tudi kot izvršna direktorica Centra za usposabljanje in evalvacijo v socialnem delu v Romuniji (CFCECAS), tam pripravljajo in uvajajo strateške in inovativne projekte, da bi službe za pomoč skupnosti lahko resnično spremenile življenje ljudi. Delala je kot svetovalka za socialno politiko na ministrstvu za socialne zadeve in še vedno lobira pri odločevalcih, ki sprejemajo zakonodajo, ki vpliva na življenje ljudi v skupnostih, npr. pri vprašanih zmanjševanja odpadkov, posvojitvah, lažšanju revščine in povečevanju socialne vključenosti. Kot svetovalka dela pri Evropski komisiji na področjih, kjer se prekrivajo zakonodaja, politika in praksa socialnega dela. S profesionalci z različnih področij se angažira pri zagotavljanju podpore ranljivim ljudem v tveganih situacijah: s socialnimi delavci, policijo, gasilci, zdravniki in vojaškimi zdravniki.

Social workers leading social innovation, sustainable change and inclusive growth for all people

Becoming a social worker often begins with the aspiration to engage in influencing people's lives in a meaningful and lasting way. We all strive to lead social innovation, facilitate sustainable change and work for promoting inclusive growth. Everyday practice confirms that social workers act at the junction between legislation, policy and practice. They are agents of change and have to make decisions in real time with a direct impact on human lives. However, what meaning and power do these words have in a reality in which much of the population has a limited view of what a social worker is and what a social worker does? Social workers do advocacy work better than other professions; we see the effects of legislation in everyday lives of people. We can show the tangible impact of political decisions and bring empirical evidence of how people's life is affected. As social workers, we operate on the frontlines and we are often the last line of defense of people's social rights.

Over the last years, social workers in Europe made a shift in public attitude and the way they are engaged in changing the legislation and social policy. We started to work within political systems that make decisions with impact on the life of people and communities. We already shaped and tailored the skills needed to advocate for our clients in the legislature. However, is this enough to be truly successful and effective in policy advocacy? What are the obstacles and what kind of alliances we need to have in order to create positive and sustainable changes?

Ana Rădulescu, PhD, is the President of International Federation of Social Workers European Region (IFSW Europe) and Associate Professor at Bucharest University, Faculty of Sociology and Social Work. She works as Executive Director of the Center for Training and Assessment in Social Work in Romania (CFCECAS), creating and implementing strategic and innovative projects to help community services to make a real difference in people's lives. Ana worked as an advisor on social welfare policy and practice for ministries of social affairs and she plays a key role in lobbying and working with decision makers for laws and regulations with impact on the life of people and communities, such as waste reduction, adoption, reducing poverty and promoting social inclusion. Currently she works on developing skills and knowledge for social workers in the areas of emergency intervention and support for internally displaced people. With the professionals from various fields, she shapes the way the support is provided for people in vulnerable and risk situations by interdisciplinary teams, such as social workers, police, firefighters, doctors or military doctors.

HUBERT HÖLLMÜLLER

Imperium Europaeum – socialno delo na robu evropske unije

Socialno delo mora poznati zgodovino, tudi o afriški celini in njeni zgodovini, ki jo povezuje z Evropo. Poznati moramo zgodovino kolonializma, izkoriščanja virov in globalno dinamiko bojevanja in gospodarstva. Socialno delo pa mora poznati tudi politiko: poznati moramo Združene narode, Evropsko unijo in njune institucije, da bi razumeli njihovo vlogo pri podaljševanju političnih konfliktov. Vedeti moramo, kako se sprejemajo odločitve v teh institucijah in kako nacionalne politike vplivajo na realnost begunske skupnosti Zahodnih Saharcev v begunskih taboriščih na jugozahodu Alžirije. Socialno delo pa potrebuje tudi medkulturne spretnosti in sposobnost za povezovanje. Poznati moramo evropocentričnost naših sodobnih družb, temeljne značilnosti arabskega sveta ter njegove politične in duhovne koncepte. Podpora ljudem Zahodne Sahare pomeni ozaveščanje javnosti o dogajanju, organiziranje sodelovanja in virov za vsakodnevno življenje v begunskih taboriščih. Socialno delo se mora zavzemati za socialno pravičnost in solidarnost. Socialno delo danes nima niti ustreznega mandata niti jasnega stališča v tem dogajanju kakor tudi ne temeljnega razumevanja pravičnosti in solidarnosti, ki temeljita na človekovih pravicah. Solidarnost tako pomeni tudi deljenje virov institucij socialnega dela in članov znanstvene skupnosti. Kako je mogoče udejanjati vsa ta načela socialnega dela na primeru Zahodne Afrike in pri delu z begunci?

Dr. Hubert Höllmüller je profesor na Šoli za socialno delo na Univerzi uporabnih znanosti Koroške in predavatelj na Technische Hochschule Köln. Njegovo področje je delo z otroki v povezavi s filozofijo znanosti. Je mednarodni koordinator na šoli za socialno delo, supervizor v Avstrijskem združenju za supervizijo (ÖVS). Trenutno se ukvarja z raziskovanjem programov oskrbe za otroke in mladostnike na avstrijskem Koroškem, Štajerskem in v Zgornji Avstriji, vrtcev, otroške in mladinske psihiatrije in politiko drog. Prav tako se ukvarja z raziskovanjem konflikta v Zahodni Sahari.

Imperium Europaeum – social work in the backyard of the european union

Social work needs historical knowledge, including the knowledge about the African continent and the history that links it with Europe. We need to know about the history of colonialism, the exploitation of resources and the global dynamics of warfare and economics. In addition, social work needs political knowledge about the United Nations, the European Union and its institutions to understand the role of these institutions in prolonging the conflicts. We need to know how decisions are made and how national policies influence the reality of the refugee society of the Saharawi in their camps in the southwest of Algeria. Furthermore, social work needs intercultural and networking skills; we need to know about the Eurocentric attitudes of our modern societies, about the basics of the Arabic world and its political and spiritual concepts. Social work needs to support the people of Western Sahara by advocating for their rights and organizing co-operation and resources for everyday life in the refugee camps. This also means that social work strives for justice and solidarity. Without a profound understanding of justice and solidarity based on the human rights, social work will have neither the appropriate mandate nor a clear position on the issue. Solidarity thus also means sharing of resources of social work institutions and members of the scientific community. How do all of the social work skills described above apply to social work in Western Sahara, and to the work with refugees?

Hubert Höllmüller, PhD., is professor at the Carinthian University of Applied Sciences, School of Social Work. He lectures at the Technische Hochschule Köln. His focus is on child and youth care in connection to philosophy of science. He is also the international coordinator at a school of social work, and supervisor at the Austrian association of supervision (ÖVS). He is currently researching child and youth care in Carinthia, Styria and Upper Austria, kindergartens, child and youth psychiatry and drug policy. He is also working on the Western Sahara conflict.

SREČO DRAGOŠ

Strukturno nasilje

Profesijo socialnega dela ogrožajo štirje glavni dejavniki (štirje »jezdci apokalipse«): deprofesionalizacija, birokratizacija, marginalizacija (v dvojnem pomenu: slabitve družbenega vpliva kot tudi ožjenja področja dela zgolj na marginalizirane kategorije), četrta nevarnost pa je strukturno nasilje v pomenu procesov in struktur, ki sestavljajo družbeno okolje naše profesije. V zvezi s prvim dejavnikom lahko tveganje reduciramo sami, tu je odgovorna samo naša profesija, na drugi in tretji dejavnik lahko vplivamo delno, četrty dejavnik pa je zunaj našega vpliva, nanj lahko kot profesija le opozarjamo, protestiramo in agitiramo. Najprej pa ga moramo poznati.

Strukturno nasilje se v Sloveniji zaostrojuje predvsem na šestih dimenzijah (ki jih bom v predstavitvi empirično ilustriral), in sicer:

1. povečevanje družbenih neenakosti
2. blokada družbene mobilnosti
3. sovpadanje socialne stratifikacije z etnično (priseljenci druge generacije + begunci)
4. nestrpnost od zgoraj (t. i. Jagov sindrom)
5. nestrpnost od spodaj (avtoritarni sindrom)
6. napačen tip sektorske regulacije.

Trije sklepi: (a) v Sloveniji se trendi na vseh šestih področjih zaostrojujejo v negativno smer; (b) v političnih in ekonomskih elitah ni konsenza, da je s tem kaj narobe; (c) z nadaljevanjem takšnih trendov bodo največje ceno plačale uporabnice in uporabniki socialnega dela kot tudi celotna profesija.

Dr. Srečo Dragoš je sociolog in socialni delavec, predavatelj na Fakulteti za socialno delo Univerze v Ljubljani. Raziskovalno se ukvarja predvsem s področji splošne sociologije (in sociologije religije), s socialno politiko, družbenimi neenakostmi in s socialnim delom. V zadnjih letih je v znanstvenih člankih obravnaval vsebine: socialni kapital, multikulturalnostne politike, odnos do beguncev, razmerje med socialnimi, družinskimi in rodnostnimi politikami, empatija, dejavniki radikalizma in nestrpnosti, neoliberalizem (v zvezi z ameriški "sanjami"), socialna razdalja, socialna gibanja, politika izobraževanja, sovražni govor, islamofobija, profesionalna (meta)etika, staranje in socialne mreže, zgodovina revščine in lakote na Slovenskem. Je avtor in soavtor devetih znanstvenih monografij ter zbornika (v tisku) o univerzalnem temeljnem dohodku.

Structural violence

The profession of social work is threatened by four main factors, the four »riders of the apocalypse«: de-professionalization; bureaucratisation; marginalisation both in terms of the weakening of the social influence and the narrowing down of the scope of work to marginalised categories of the population; and structural violence in the sense of the processes and structures that comprise the immediate social environment of the profession. The first factor is reducible by our own actions, therefore the responsibility is solely on the profession itself. The second and the third factors can be partially addressed by the profession, while the fourth is entirely outside of our influence; all we can do is to caution, protest and agitate against it. But first and foremost, we need to understand it.

Structural violence against the profession of social work is steeping up in Slovenia in six dimensions that will be presented and empirically illustrated:

1. the rise of social inequalities
2. the blockade of social mobility
3. the coinciding of social and ethnic stratification (second generation immigrants + refugees)
4. intolerance from above (the Iago syndrome)
5. intolerance from below (the authoritarian syndrome)
6. the wrong type of sector regulation.

Three conclusions will be argued: (a) in Slovenia, all three trends are producing increased negativity; (b) the political and economic elites fail to realise that there is anything wrong with these trends; (c) with the trends continuing, the users of social work are to pay the steepest price, and with them, the entire profession.

Srečo Dragoš, PhD, a sociologist and social worker, is an assistant professor at the Faculty of Social Work, University of Ljubljana. His research concentrates on general sociology and sociology of religion, social policies, social inequalities and social work. In recent years, he had published on social capital; multicultural policies; attitudes towards immigrants; the relations between the social, familial and reproductive policies; empathy; causes of radicalisms and intolerance; neoliberalism and the »American dream«; social distances; social movements; education policies; hate speech; islamophobia; the professional (meta)ethics; ageing and social networks; the history of poverty and famine in Slovenia. He authored or co-authored nine scientific monographs and an edited volume on Universal basic income (in print).